



Vajon kik és hol tanácskoznak?
Mi van mögöttük? Hát az övükön?

Bulcsu és Géza

Jaj annak a népnek, amelynek történelmét az ellenségei írják! (Seneca) Miért nézzük mi a nyugati krónikások szemével X. századi történelmünket? Miért hiszünk azoknak, akik semmit sem értettek törvényeinkből, erkölcsünkből, viszont félelmükben és tehetetlen dühükben – hogy mentegessék vereségeiket – vad pogányoknak, vérengző szörnyetegeknek festettek le minket?

Nem kalandoztunk!

Történelemkönyveink a X. századot a kalandozások korának nevezik, pedig honvisszafoglaló ősaink nem össze-vissza kalandoztak, hanem központilag irányított hadjáratokban két fő célt követtek: megtartani, megerősíteni az országot és visszaszerelni a Szent Koronát valamint Atilla 30 szekérnyi aranykincsét, amit Nagy Károly frank hadai raboltak el az avaroktól.

Célpontjaik épp azok a kolostorok, várak voltak, ahová jutott e kincsekből. Más hadjáratok célja a szövetségesek megsegítése, az ellenség gyengítése, a határok biztosítása, az adók behajtása volt. Törzseink zsoldért is harcoltak egyik vagy másik nyugat-európai uralkodó oldalán, de mindig úgy, hogy közben magyar diplomáciai érdeket is szolgáljanak.

A X. században katonai superhatalom voltunk. Ahogy ma mondanánk: „Nem kellett belépniük a NATO*-ba, mert mi voltunk a NATO”. 896 és 984 között a magyarok negyvenhét hadjáratot vezettek Európa szélében-hosszában, és ebből mindössze nyolc végződött kudarccal. A honvisszafoglalástól egy évszázadon át a magyarok mozgatták a történelem kerekét Itáliában, Németföldön és Bizáncban is.



* NATO – 28 ország katonai szövetsége napjainkban

● A magyarok nyilaitól ments meg, Úram, minket!



Így imádkoztak Nyugat-Európa templomaiban ahelyett, hogy visszaadták volna jogos jussunkat. Mi volt a titka Európa-szerte rettegett hadművészetünknek? A bölcsességben, hősiességben, hitben kimagasló hadvezérek: fejedelmek, törzsfők, gyulák, kendék, hor-kák, a nagyszerűen kiképzett, fegyelmezett harcosok, a kitűnő fegyverek és a közösségért vállalt áldozat, amely lélekben emelte hadainkat az ellenfél fölé.

Könnyűlovasságunk szinte legyőzhetetlen volt. Íjaink háromszor olyan messzire hordtak, mint az európai íjak, lovasíjászaink pedig százszor olyan pontosan céloztak, mint ellenfeleik. A visszacsapó íjat idegen hiába vette kézbe: felajzásához, megfeszítéséhez különleges izomerő, a vágtában történő célzáshoz sokéves gyakorlás kellett.

Egész Európának együttesen nem volt annyi lova, mint a magyaroknak, 400 000 hátasló, mert igába soha nem fogták a nemes állatot. Harcosaink a nyeregben nőttek fel, maguk és lovaik egyaránt edzettek, erősek, szívósak voltak. A magyar lovas kentaurként eggyé vált lovával, sarkantyút nem használt, a térdével ösztökelte. A tiszafa vázra szerelt bőnyereg nem a ló gerincére, hanem a két oldalára nehezedett. Ha néha feltörte a hátát, nyers hússal gyógyították. Bizonyára innen a nyugati tévhit, hogy a magyarok nyereg alatt puhított, nyers húst ettek.



– Mit tettek az ősmagyarok a nyereg alá?
– A lovat.



A magyar könnyűlovasság otthonától akár 1000 kilométerre is önellátó tudott lenni heteken keresztül. Minden harcosnak 2-3 váltólova és mindössze 45 kg-nyi málhája volt: benne ruházata, nyerge, takarója, fokosa, kardja, puzdrája 20-25 nyíl-vesszővel, bőrtegezben hordott íja, bőrpajzsa, kis zsákocskában tartalék nyílhegyek, díszes tarsolyban tűzszerszám, ráadásul bogrács, ivócsanak és hatheti élelem. Hogyan lehetséges ez? Meséltem már, hogy barbárnak bélyegzett őseink ismerték az ételporok titkát. 6-6 kg húspor, tejpor, köles, 1 kg só annyit ért, mintha 120 kg élelmet cipeltek volna magukkal.

Hány kilós csomaggal indulsz egy háromnapos kirándulásra? Mit viszel magaddal?



Bulcsu, a bölcs hadvezér

Minden népnek, hadvezérnek feljegyzik a győzelmeit, de nekünk Árpád pozsonyi diadala és további 39 győztes hadjárat helyett csak azt hajtogatják, hogy kalandoztunk, raboltunk, és 955-ben Augsburgnál, a Lech-mezei csatában szörnyű vereséget szenvedtünk. Vezéreinket, Bulcsut, Lélt (Lehelt) és Súrta kivégezték, a hét megcsonkított gyázmagyart is csak azért engedték szabadon, hogy örökre elrettentsék a magyarokat a harctól.

A monda szerint mit tett halála előtt Lehel?

A valóságban a Lech-mezején elszenvedett 5 000-es veszteség nem lett volna végzetes, hiszen otthon 40 000 harcos várta a vezér parancsát: „Utánam!”. De hiába: Bulcsu harcának nem volt méltó folytatója.

Bulcsu a honfoglaló Tas törzsfő unokája, Kál vezér fia, a kor legnagyobb európai hadvezére volt. Neve azt jelenti: *bölcs*. A *Vérbulcsu* alak nem vérszomjasságára, hanem a rangjára utal: élet és halál ura, a nyugati gyepűt (országhatárt) védő törzsek főhorkája, bírója volt. Tekintélyét két nemzetközi cím is jelezte: a bizánci császár vendégbarátja és római patrícius volt.



Bulcsu 954–955-ös hadjárata az utolsó csata kudarca ellenére akkora világszenzáció volt a X. században, mint a nándorfehérvári diadal a XV. században. Napjainkban mint katonai csúcsteljesítményt oktatják az amerikai hadiakadémián, de a magyar gyerekeknek senki nem tanítja meg, hogy Bulcsu vezetésével a magyar sereg sikeresen küzdött végig Német-, Francia-, Olasz- és Spanyolországot, s eljutott egész az Atlanti-óceánig.

Ha valóban oly döntő volt a németek győzelme Augsburgnál 955-ben, miért nem merték még 74 évig meg-

támadni a magyarokat? Tán azt gondolták, mint az oroszán viccbeli ellenfele: „*Legyőztem, de mi van, ha ő ezt még nem tudja?!*” A magyarok tudni tudtak ugyan a Lech-mezei vereségről, de vezér híján nem adtak rá méltó választ, nem bosszulták meg Bulcsu halálát, sőt lassacskán fel is hagytak a nyugati hadjáratokkal.

Konstantinápolyval szemben 959-ben Apor vezetésével és Botond hőstétével még érvényesítettük erőfőlnyűnk, ám a század végére sem a bizánci, sem a német-római császár nem volt már a magyarok adófizetője.



Lezárult történelmünk egyik legfényesebb korszaka. Folytatható lett volna? Aligha. Száz év alatt a nyugatiak kiismerték harcmódorunkat, és felkészültek ellene. Becsületen, igazságon és mellérendelésen alapuló törzsszövetségünknek semmi esélye nem volt Európa képmutató és önző világával szemben. Talán valóban a felmorzsolódás várt volna ránk, ha Géza fejedelem nem kezdi el, és fia, István nem végzi be a keresztény magyar állam megalapítását.

● Géza nagyfejedelem

A legendák többet emlegetik feleségének, Saroltnak keménységét és fiának, Istvánnak országépítő harcát, pedig Géza is keménykezű és jövőbe látó fejedelem volt. Vasmarok és erős szív nélkül nem lehetett volna hét, teljesen önálló, szabadságához és hagyományos törvényeihez ragaszkodó törzs gyepölőjét egyetlen kézbe fogni, elfogadtatni velük az új vallást, az idegen papokat, a katonákat, akikkel mindaddig csak a harctéren, ellenfélként találkoztak. Mindez rengeteg véráldozatot követelt. Gézának nem lehetett könnyű vállalni saját népének mézszárlását, mint ahogy nekünk sem könnyű megértenünk és felmentenünk őt.



Taksony fejedelem fia, Géza feleségével, Sarolttal együtt a keleti, bizánci kereszténységet vette fel, de belátta, hogy ha meg akarnak maradni a Kárpát-medencében, a magyaroknak Róma felé kell fordulniuk. Külpolitikájában békére törekedett, független uralkodói rangját megőrizte, de idegenben nem viselt hadat, hogy belső hatalmát megerősíthesse. Mire átadta Istvánnak a fejedelemséget, már csak három törzsfő állt ellen akaratának: Koppány, Prokuj és Ajtony.

Géza fektette le a központosított magyar jogállam alapjait, amely fia megkoronázásától kezdve a Szent Korona országaként szinte 1000 éven át otthona volt a Kárpát-medence minden népének.

Zsigmond Emese

- **Szeptemberi megfejtések:** Gárdonyi Géza: A láthatatlan ember. A legenda szerint Atillát arany-, ezüst- és vaskoporsóban a Tisza egyik eltérített ágának medrébe temették, majd minden szemtanút lenyilaztak, és a vizet visszaterelték, hogy senki ne tudhassa, hol nyugszik a nagy király. Atila hun felesége Réka volt, három fiuk Ellák, Dengizik és Csaba.
- **Nyertesek:** Szócs Alpár, Ozsdola; a nagyváradi Szacs vay Imre Iskola IV. D; a zilahi I. Maniu Iskola IV. B osztálya.

